

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר כלי המחקר של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: שאלון תפיסת שליטה

פותח בשנת: 2014, על ידי: דיצה מורלי שגיב

|   |                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | מטרת הכלי       | לבדוק את מידת החוללות העצמית של העובד הסוציאלי בהתייחס: (א) לידע ולהכשרה הנדרשים כדי לטפל בנושא הפגיעה באנשים עם מוגבלויות ומאפייניה, וכן באיתור ולדיווח אודותיה. (ב). ליכולת להחליט בנושא.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 2 | סוג כלי המחקר   | שאלון                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 3 | אוכלוסיית היעד  | עובדים סוציאליים המטפלים באנשים עם מוגבלויות שונות בקהילה ברחבי הארץ שמועסקים במחלקות לשירותים חברתיים ובמסגרות שיקום אחרות בקהילה.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 4 | אופי הדיווח     | דיווח עצמי של העובדים הסוציאליים                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 5 | מבנה הכלי       | השאלון בודק את מידת החוללות העצמית של העובד הסוציאלי בהתייחס: (א) לידע ולהכשרה הנדרשים כדי לטפל בנושא הפגיעה באנשים עם מוגבלויות ומאפייניה, וכן באיתור ולדיווח אודותיה. (ב). ליכולת להחליט בנושא. השאלון כלל 29 שאלות (ראהנספח 1 ו).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 6 | סוג סולם המדידה | כל משיב קיבל 3 ציונים בשאלון תפיסת השליטה.<br>א. ציון תפיסת שליטה כולל - חושב על בסיס הממוצעים של כל התשובות בכל ההיגדים הנוגעים לתפיסת שליטה, לאחר גרירת המשתנים שנמצאו כמורידים את המהימנות. נבהיר, ציון כולל גבוה יותר בשאלון של תפיסת שליטה מצביע על מחוללות עצמית גבוהה יותר של העובד הסוציאלי בהתייחס להתמודדות עם תופעת אלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות בדגש על פעולות איתור ודיווח.<br>ב. ציון תפיסת שליטה בהקשר של ידע הכשרה וניסיון - חושב על בסיס ממוצעי התשובות של ההיגדים הרלוונטיים למרכיב זה על בסיס ניתוח הפקטורים שנעשה (להלן פרוט בטבלה 3). ציון כולל גבוה במרכיב של ידע, הכשרה וניסיון מצביע על תפיסת מחוללות גבוהה יותר של העובד הסוציאלי בהתייחס לטיפול באלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות בדגש על פעולות איתור ודיווח |

|    |                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                  | מבחינת הידע שלו, הניסיון וההכשרה שלו לעסוק בנושא.<br>ג. ציון תפיסת שליטה בהקשר של יכולת קבלת החלטות - חושב על בסיס ממוצעי התשובות של ההיגדים הרלוונטיים למרכיב זה על בסיס ניתוח הפקטורים שנעשה (להלן פרוט בטבלה 3). ציון כולל גבוה במרכיב של קבלת החלטות מצביע על תפיסת שליטה גבוהה יותר של העובד הסוציאלי בהתייחס לטיפול בתופעת אלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות בדגש על פעולות של איתור ודיווח מבחינת יכולתו לקבל החלטות נכונות בנושא. |
| 7  | סוג הפריטים בכלי | פריטי דירוג                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 8  | אורך הכלי        | 30 שאלות                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 9  | מהימנות          | בדיקות המהימנות מראות כי רמת המהימנות של הממדים בחלק מהמשתנים הייתה גבוה ולא נדרש תיקון באמצעות גריעת משתנים: שאלון תפיסת שליטה (0.90), מרכיב ידע הכשרה וניסיון (0.76), מרכיב קבלת החלטות (0.91).                                                                                                                                                                                                                                      |
| 10 | תקיפות           | לשאלון המחקר לא קיימים נתונים לגבי תקיפות.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

#### רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

| מק"ט | שם המחקר                                                                                                                                                                  |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 600  | דיצה מורלי שגיב (2014). עמדות וכוונות התנהגותיות של עובדים סוציאליים בנוגע לאיתור ולדווח על נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות. אוניברסיטת בר אילן (מנחה: ד"ר חיה שוורץ) |

## שאלון תפיסת שליטה

נספח 1 ו

חלק ו' - שאלון מחוללות עצמית וקבלת החלטות – חלק זה מודד את החסמים הנוגעים לתפיסת שליטה ביחס לידע, מאפיינים של מוגבלות ומחוללות עצמית על פי שני מרכיבים: (מרכיב הקשור לידע הכשרה והתנסות) ( ומרכיב הקשור ליכולת לקבל החלטות). ההיגדים באדום עברו תהליך של היפוך היגד.

לאיש המקצוע יש קשיים שונים בתהליך קבלת ההחלטה הנוגעת לאיתור או לדיווח על נפגע אלימות שהוא אדם עם מוגבלות. עד כמה אתה מסכים עם כל אחד מההיגדים הבאים

שים לב ! חלק מההיגדים מתייחסים לפעולת איתור וחלק לפעולת דווח!!

1. כלל לא      2. במידה קטנה      3. במידה בינונית 4. במידה רבה      5. במידה רבה מאוד

|   |   |   |   |   |                                                                                    |
|---|---|---|---|---|------------------------------------------------------------------------------------|
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 1 חוסר שיתוף פעולה של הנכה הקורבן מקשה עלי באיתור הפגיעה בו                        |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 2 חוסר שיתוף פעולה של הנכה הקורבן מקשה עלי בדיווח על הפגיעה בו                     |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 3 ההכרות שלי עם בן המשפחה הפוגע מקשה עלי באיתור הפגיעה בנכה                        |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 4 ההכרות שלי עם בן המשפחה הפוגע מקשה עלי בדיווח על הפגיעה בנכה                     |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 5 הכרות עם קיומם של שירותים ספציפיים בתחום מקלים עלי באיתור נכה קורבן אלימות       |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 6 קיומם של שירותים ספציפיים בתחום מקלים עלי בדיווח על נכה קורבן אלימות             |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 7 אני חש שיש לי שליטה לגבי איתור של נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות            |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 8 אני חש שיש לי שליטה לגבי דיווח על נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות            |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 9 אני חש כי יש ביכולתי לקבל החלטות נכונות הנוגעות להמשך הטיפול בנכה נפגע התעללות   |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 10 אני חש כי ביצוע פעולת איתור של נכה נפגע אלימות מלחיצה אותי                      |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 11 אני חש כי ביצוע פעולת דיווח על נכה נפגע אלימות מלחיצה אותי                      |
| 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | 12 אני חש בטחון בידע ובניסיון המקצועי שלי בהקשר לאיתור התעללות באנשים עם מוגבלויות |

|         |                                                                                                                         |   |   |   |   |   |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|
| 13      | אני חש בטחון בידע ובניסיון המקצועי בהקשר לדיווח על התעללות באנשים עם מוגבלויות                                          | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 14      | מאפייני המוגבלות של נפגע האלימות מקשים עלי באיתור הפגיעה בו                                                             | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 15      | מאפייני המוגבלות של נפגע האלימות מקשים עלי בדיווח על הפגיעה בו                                                          | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 16      | יש לי מספיק ידע תיאורטי אודות הגדרות וסימנים לאלימות                                                                    | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 17      | יש לי מספיק ידע תיאורטי/עיוני לגבי מערכת החוקים והנהלים הרלוונטיים לאיתור ודיווח על נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 18      | אני מכיר היטב את הגורמים המטפלים בקהילה בנושא התעללות                                                                   | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 19      | אני מכיר את תפקידם ונהלי עבודתם של פקידי סעד, משטרה, רווחה בהקשר של טיפול באלימות                                       | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 20 - 25 | אני חש כי יש לי מיומנות מקצועית המאפשרות לי לזהות היטב נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלות:                               |   |   |   |   |   |
|         | שנפגעו פיזית במשפחתם                                                                                                    | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|         | שעברו פגיעה מינית במשפחתם                                                                                               | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|         | שעברו הזנחה במשפחתם                                                                                                     | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|         | שעברו התעללות נפשית במשפחתם                                                                                             | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|         | שעברו ניצול כספי התעללות כספית במשפחתם                                                                                  | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 26 - 27 | אני חש כי יש לי ידע ומיומנות מקצועית המאפשרים לי לדווח ולהמשיך מעקב לגבי חשד לפגיעה באדם עם מוגבלות                     | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|         | אני חש כי אני יודע למי צריך לדווח על החשד                                                                               | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 28 - 29 | אני חש כי אני יודע מה צריך לכלול בדיווח על חשד                                                                          | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|         | אני חש כי אני יודע להכין חוות דעת מקצועית בנושא זה לגורמים שונים כגון בית משפט                                          | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 30      | אני חש כי אני יכול להעיד ביעילות בבית משפט                                                                              | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |